

Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algısı ile Evlilik Dışı Cinsel Yakınlığa Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi: Kesitsel Çalışma

Determination of Nursing Students' Gender Perception and Attitudes Towards Extramarital Sexual Intimacy: Cross-Sectional Study

Ebru CİRBAN EKREM¹, Burcu KÜÇÜKKAYA²

¹ Öğr. Gör., Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bartın, 0000-0003-4442-0675,

² Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bartın, 0000-0002-3421-9794

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, hemşirelik bölümü öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumunun incelenmesi amaçlanmıştır.

Metot: Kesitsel tipte olan araştırmanın evrenini Ekim 2023-Mart 2024 tarihleri arasında Bartın Üniversitesi'nin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim gören 431 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma 353 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ) ve Evlilik Dışı Cinsel Yakınlığa Yönelik Tutum Ölçeği'ni (EDCYTÖ) içeren bir veri toplama formu ile toplanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerinin yaş ortalaması 20,65±1,69, %68,0'ının kadın ve %29,7'si birinci sınıfta eğitim görmektedir. Araştırmada öğrencilerin, TCAÖ toplam puan ortalaması 100,43±18,36 ve EDCYTÖ toplam puan ortalaması 31,29±6,89 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin yaşı ile eğitim gördükleri sınıf ($r=0,726$, $p=0,000$) ve EDCYTÖ ($r=0,213$, $p=0,000$), sınıf ile TCAÖ ($r=0,116$, $p=0,029$) ve EDCYTÖ ($r=0,199$, $p=0,000$) arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Cinsiyet, sınıf, anne eğitim durumu, cinsel yakınlık durumu, toplumsal cinsiyet bilgisi olma durumu gibi değişkenlerle TCAÖ ve EDCYTÖ toplam puan ortalamaları farklılık göstermektedir.

Sonuç: Bu çalışmada öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının ve evlilik dışı cinselliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algıları ile evlilik dışı cinselliğe yönelik tutumları arasında ilişki saptanmamıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda, kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanında çalışan uzman profesyonellerin farklı örneklem gruplarında, bölgelerde ve araştırma tiplerinde çalışmalar yapması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Öğrenci, Hemşirelik, Toplumsal Cinsiyet, Evlilik Dışı Cinsellik, Tutum

ABSTRACT

Purpose: This study aimed to examine the gender perception and attitudes of nursing students towards extramarital sexual orientation.

Method: The population of the cross-sectional study consisted of 431 students studying at ... University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing between October 2023 and March 2024. The research was completed with 353 students. The data of the research were collected with a data collection form including the Introductory Information Form, Gender Perception Scale (GPS) and Attitudes Towards Sexual Predisposition Outside of Marriage Scale (ATSPOMS).

Results: The average age of the students is 20.65±1.69, 68.0% are female and 29.7% are in the first grade. In the study, the students' total TCAÖ score average was found to be 100.43±18.36 and their total EDCYTÖ score average was found to be 31.29±6.89. Students' age and the grade they study in ($r=0.726^{**}$, $p=0.000$) and ATSPOMS ($r=0.213^{**}$, $p=0.000$), grade and GPS ($r=0.116^*$, $p=0.029$). A significant relationship was found between ATSPOMS and ATSPOMS ($r=0.199^{**}$, $p=0.000$). GPS and ATSPOMS total score averages vary with variables such as gender, class, mother's education level, sexual intimacy status, and gender knowledge.

Conclusion: In this study, it was determined that the students' gender perceptions and attitudes towards extramarital sexuality. No relationship was found between the students' gender perceptions and their attitudes towards extramarital sexuality. In line with these results, it is recommended that specialist professionals working in the field of women's health and disease nursing conduct studies in different sample groups, regions and research types.

Keywords: Student, Nursing, Gender, Sex Outside of Marriage, Attitude

Sorumlu yazar:

Ebru CİRBAN EKREM, Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bartın, ecirban@bartin.edu.tr

Başvuru/Submitted: 23.04.2024 **Kabul/Accepted:** 09.10.2024

Cite this article as: Cirban Ekrem E. Küçükkaya B. Determination of Nursing Students' Gender Perception and Attitudes Towards Extramarital Sexual Intimacy: Cross-Sectional Study. J TOGU Heal Sci. 2025;5(1):13-25.

GİRİŞ

Cinsiyet kavram tartışması, insanlığın yaratılışından itibaren başlayan ve günümüze kadar devam eden, üzerinde ortak bir açıklamaya halen varılamayan bir durumdadır. Yaşanan bu tartışmaların odağında, biyolojik olarak kadınlık ve erkeklik olgusu yer almaktadır (1-3) Bireyler, dünyaya kadın veya erkek olarak gelmektedir (4). Ancak, bireyler kadın ya da erkek rollerini kazanırken yaşadıkları toplumun cinsiyetlere verdiği değerleri, onlara yakıştırdığı ve görev atfettiği rolleri öğrenirler (5,6). Toplumsal cinsiyet kavramını öğrenme süreci, bireyin bulunduğu toplumda doğduğu andan itibaren birincil çevresinde bulunan ailesini izlemesi ve sosyalleşme süreci ile kazanılmaktadır (7). Toplumsal cinsiyet rolleri, bireylerin tüm yaşamlarını etkilediği gibi cinsellik ile ilgili tutum ve düşüncelerini de etkilemektedir (8). Cinsellik kavramı, biyolojik, psikolojik ve sosyokültürel bakış açılarını içererek bir bütün oluşturmaktadır (9). Bu kavramı açıklamada kullandığımız temel bakış açıları bulunmaktadır. İlk olarak sosyokültürel bakış açısını ele aldığımızda, bu bakış açısında aile, yaşanan toplum ve çevre, inanılan dini olgular veya toplumsal unsurların oluşturduğu örf ve adetlerin bireylerin cinsel hayatlarını etkilediği belirtilmektedir. İçinde bulunulan toplumun cinselliğe ait görüş, düşünce ve tutumları bireylerin sahip olduğu cinsel davranışlara yönelik bakış açılarını şekillendirmektedir. Günümüzün ortaya koyduğu ve toplumsal çerçevede çok fazla fikir belirtilen konulardan biri ise evlilik olmadan yapılan cinsel davranıştır. Evlili dışı cinsellik , bazı toplumlar ve kültürel inanışlar çerçevesinde uygun görülmezken, bazı toplumlar ise evlilik dışında yaşanan cinsel ilişkiyi onaylamasalar bile toplumdan dışlama gibi bireyleri soyutlama veya şiddet düzeyi yüksek tepki göstermezler (9-11).

Cinsel davranış kavramını oluşturan diğer bir olgu ise, cinsel yakınlık kavramıdır. Cinsel yakınlık, yalnızca cinsel birlikteliği kapsamayan, erotizm içeren hikayeler anlatma ya da şakalar yapma, öpüşme, masaj yapma, beraber olmaktan haz alma ya da sadece bakışmanın bile olabileceği ve partnerini okşama gibi cinsel yaşantıları kapsamaktadır (12). Bireylerin birbirleriyle flörtleşmeleri ve romantik ilişki içinde olmaları ile cinsel yakınlık kurma istekleri adölesan dönem ile başlamaktadır (13). Adölesan döneminin içinde olan birey ilgi duymaya ve hoşlanmaya başladığı bireye karşı duygusal veya fiziksel olarak yakınlık göstermeyi ister. Bu davranışlar, cinsel yakınlık davranışları kapsamında yer almasa bile karşısındaki bireye duyduğu hislere yönelik olan bu kavram cinsel yakınlık olarak adlandırılmaktadır (11,13,14). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün tanımına göre 10-19 yaşları arasında olan döneme adölesan dönem (ergenlik dönemi) olarak tanımlanmaktadır (15). Bu kapsamda, üniversitelerde eğitim gören bireyler adölesan dönem içerisinde yer almaktadır. Üniversite öğrencileri ailelerinden ayrılarak kendileri için farklı bir düzen kurarken, daha bağımsız ve rahat hareket ettikleri bir

dönem içerisine girmektedir (16,17). Bu dönemde karşı cinse duydukları istek ve arzu ile birlikte cinsel yakınlık eğilimi de artmaktadır. Literatürde toplumsal cinsiyet algısı ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik ilişkinin incelendiği bir araştırmaya ulaşılamamıştır. Bu doğrultuda bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ve evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutum düzeyleri nedir?
2. Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumları arasında ilişki var mıdır?
3. Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine göre toplumsal cinsiyet algısı ve evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumları arasında fark var mıdır?

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu çalışma, kesitsel tiptedir.

Araştırmanın Evren Örnekleme

Araştırmanın evrenini Bartın Üniversitesi'nin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim gören 431 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmaya en az alınması gereken örneklem hacmi, evreni bilinen örneklem formülü kullanılarak, %95 güven aralığı (alfa= 0.05), $P=0.50$ ve $N=431$ ile hesaplanmış ve 204 olarak bulunmuştur. Araştırma dahil etme kriterlerine uyan 353 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Araştırmanın dahil etme kriterleri:

- Ekim 2023-Mart 2024 tarihleri arasında Bartın Üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde aktif kayıtlı öğrenci olmak,
- Araştırmaya katılmaya gönüllü olmaktır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ve Evlilik Dışı Cinsel Yakınlığa Yönelik Tutum Ölçeğini içeren bir veri toplama formu ile toplanmıştır.

Tanımlayıcı Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından literatür doğrultusunda hazırlanan bu form öğrencilerin sosyodemografik özellikleri (yaş, cinsiyet, sınıfı, en uzun yaşadığı yer, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, şu an kaldığı yer, ekonomik durumu vb.) ile ilgili 17 sorulardan oluşmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ): 2013 yılında Altınova ve Duyan tarafından geliştirilen TCAÖ, tek boyut, beşli likert ve 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte 1., 3., 5., 7., 8., 11., 13., 14., 22. ve 23. sorular olumludur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 25 ve en yüksek puan ise 125'tir. Ölçekten alınan puan arttıkça, toplumsal cinsiyet algısı olumlu yönde artmaktadır. Ölçeğin orijinal çalışmasında, TCAÖ'nin cronbach alpha değeri 0,87 olarak saptanmıştır (18). Bu çalışmada, TCAÖ'nin cronbach alpha değeri 0,94 olarak hesaplanmıştır.

Evlilik Dışı Cinsel Yakınlığa Yönelik Tutum Ölçeği (EDCYTÖ)-Kısa Formu: Aydın ve arkadaşları (2019) tarafından geliştirilen EDCYYTÖ'nin, Yıldırım ve Balcı Çelik (2022) tarafından 11 maddelik kısa formu oluşturulmuştur. EDCYYTÖ, cinsel yakınlık (1., 4., 5., 7. ve 11. maddeler) ve evlilik dışı cinsel yakınlık (2., 3., 6., 8., 9. ve 10. maddeler) olmak üzere iki alt boyutlu ve beşli likert tiptedir. Ölçekte 2., 3., 8., 9. ve 10. maddeler tersten puanlanmaktadır. Ölçekten elde edilecek en düşük puan 11, en yüksek puan ise 55'tir. Ölçekten alınan yüksek puanlar evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik olumlu tutumlara sahip olduğunu göstermektedir. EDCYTÖ'nin cronbach alpha değeri 0,91 olarak hesaplanmıştır (11). Bu çalışmada EDCYTÖ'nin cronbach alpha değeri 0,86 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma, Ekim 2023-Mart 2024 tarihleri arasında Bartın Üniversitesi'nin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde eğitim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencilerine ders programlarına göre belirlenmiş uygun oldukları gün ve saatlerde ulaştırılmıştır. Öğrencilere araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerin verileri öz bildirim yöntemi ile toplanmıştır. Öğrencilerin veri toplama formunu doldurmaları ortalama 5-7 dakika sürmüştür.

İstatistiksel Analiz

Veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler sayı, yüzde, minimum ve maksimum değerler, medyan, ortalama, standart sapma kullanılarak değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu, normal dağılıma sahip olması için $\pm 1,5$ aralığında olması gereken

çarpıklık ve basıklık değerleri kullanılarak kontrol edilmiştir (19). İki bağımsız grubu normal dağılıma sahip verilerle karşılaştırmak için bağımsız örnekler t testi, ikiden fazla bağımlı grubu karşılaştırmak için ANOVA kullanılmıştır. Grupların ortalama puanlarındaki farklılıkları belirlemek için Bonferroni testi kullanılmıştır. Ölçekler arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile belirlenmiş ve istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ kabul edilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın yürütülebilmesi için Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'ndan etik onay (Tarih: 25.09.2023, Protokol No: 2023-SBB-0549) alınmıştır. Araştırmanın yürütüleceği kurumdan kurum izni (Tarih: 03.10.2023, Sayı: 2300104955) alınmıştır. Öğrencilere araştırma hakkında bilgi verilmiş ve aydınlatılmış onamları alınmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerinin %68,0'nın kadın, tümünün bekar, %58,9'unun annesinin lise altı ve %43,1'inin babasının lise altı eğitim düzeyine sahip olduğu, %73,1'inin annesinin çalışmadığı, %90,4'ünün babasının çalıştığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %56,4'ünün en uzun süre yaşanan yerleşim yerinin il ve metropol, %46,5'inin ise en uzun süre yaşadığı bölge orta bölgeler (İç Anadolu ve Karadeniz Bölgeleri) olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin %29,7'si birinci sınıfta eğitim gördüğü, %64,3'ünün mevcut partnerinin olmadığı, %84,4'ünün cinsel yakınlık deneyimi olmadığı ve %73,9'unun toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi aldığı saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1'de öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine göre TCAÖ ve EDCYYTÖ arasındaki farklıklar gösterilmiştir. TCAÖ ile öğrencilerin cinsiyetleri, babalarının çalışma durumu, en uzun süre yaşadıkları bölge, eğitim gördükleri sınıf, mevcut partner varlığı, cinsel yakınlık deneyimi varlığı ve toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi alma durumu ilişkili bulunmuştur ($p<0,005$). EDCYYTÖ ile öğrencilerin cinsiyetleri, annelerinin eğitim ve çalışma durumu, en uzun süre yaşadıkları yerleşim yeri, eğitim gördükleri sınıf, mevcut partner varlığı, cinsel yakınlık deneyimi varlığı ve toplumsal cinsiyet ile ilgili bilgi alma durumu ilişkili bulunmuştur ($p<0,005$) (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile TCAÖ ve EDCYTÖ puan ortalamalarının karşılaştırması

Değişken	n (%)	TCAÖ	EDCYTÖ
Cinsiyet			
Kadın	240 (68,0)	108,34±13,91	29,89±6,26
Erkek	113 (32,0)	83,64±15,13	34,27±7,22
t / p		t= 15,126, p= 0,000	t= -5,825, p= 0,000
Medeni durum			
Bekar	353 (100)		
Annenin eğitim durumu			
Lise altı	208 (58,9)	101,09±17,91	30,67±7,10
Lise ve üzeri	145 (41,1)	99,49±19,01	32,19±6,49
t / p		t=,307, p=0,423	t=,706, p= 0,041
Babanın eğitim durumu			
Lise altı	152 (43,1)	100,07±20,12	31,23±6,78
Lise ve üzeri	201 (56,9)	100,71±16,96	31,34±6,98
t / p		t=-,316, p=0,752	t=-,144, p=0,886
Annenin çalışma durumu			
Çalışıyor/Emekli	95 (26,9)	101,05±18,18	32,48±8,03
Çalışmıyor	258 (73,1)	100,20±18,46	30,86±6,38
t / p		t=,382, p=0,703	t=1,775, p= 0,049
Babanın çalışma durumu			
Çalışıyor/Emekli	319 (90,4)	101,04±18,03	31,10±6,79
Çalışmıyor	34 (9,6)	94,76±20,65	33,14±7,60
t / p		t=1,901, p= 0,005	t=-1,651, p=0,100
En uzun süre yaşanan yerleşim yeri			
İlçe ve altı	154 (43,6)	99,68±16,18	30,35±6,86
İl ve metropol	199 (56,4)	101,01±19,91	32,02±6,84
t / p		t=-,690, p=0,490	t=-2,269, p= 0,024
En uzun süre yaşanan bölge			
Batı bölgeleri (Ege, Akdeniz, Marmara Bölgeleri) (1)	108 (30,1)	97,24±17,76	31,97±7,36
Orta Bölgeler (İç Anadolu ve Karadeniz Bölgeleri) (2)	164 (46,5)	104,73±17,04	30,64±7,16
Doğu Bölgeleri (Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri) (3)	81 (22,9)	95,98±19,96	31,71±5,48
F / p		F= 8,890, p= 0,000 2>1, 2>3	F= 1,403, p= 0,247
Sınıf			
1.Sınıf (1)	105 (29,7)	98,08±19,27	29,94±6,44
2.Sınıf (2)	100 (28,3)	97,82±18,76	30,10±7,02
3.Sınıf (3)	80 (22,7)	105,93±16,91	33,01±7,02
4.Sınıf (4)	68 (19,3)	101,44±16,79	33,13±6,48
F / p		F=3,798, p= 0,011 3>1, 3>2	F=5,851, p= 0,001 3>1, 3>2, 4>1, 4>2
Mevcut partner varlığı			
Evet	126 (35,7)	97,03±19,70	32,50±6,33
Hayır	227 (64,3)	102,32±17,33	30,63±7,10
t / p		t=-2,523, p= 0,012	t=2,460, p= 0,014
Cinsel yakınlık varlığı			
Evet	55 (15,6)	87,45±14,70	38,18±6,920
Hayır	298 (84,4)	102,83±17,98	30,02±6,09
t / p		t=-5,980, p= 0,000	t=8,919, p= 0,000
Toplumsal cinsiyet bilgisi alma durumu			
Evet	261 (73,9)	102,91±17,40	31,70±6,94
Hayır	92 (26,1)	93,39±19,27	30,15±6,62
t / p		t=4,178, p= 0,000	t=1,861, p= 0,005

t: Independent Sample t test, F: ANOVA, *Çoklu yanıt

Öğrencilerin bazı tanıtıcı özellikleri ile TCAÖ ve EDCYTÖ puan ortalamaları aralarındaki ilişki Tablo 2’de sunulmuştur. Öğrencilerin yaş ortalaması $20,65\pm 1,69$, eğitim gördükleri sınıf ortalaması $2,31\pm 1,09$, TCAÖ toplam puan ortalaması $100,43\pm 18,36$ ve EDCYTÖ toplam puan ortalaması $31,29\pm 6,89$ olarak bulunmuştur. Öğrencilerin yaşı ile eğitim gördükleri sınıf arasında pozitif ve yüksek ($r=0,726^{**}$, $p=0,000$), yaşı ile EDCYTÖ arasında pozitif ve düşük ($r=0,213^{**}$, $p=0,000$), yaşı ile EDCYTÖ’nin cinsel yakınlık ($r=0,126^*$, $p=0,018$) ve evlilik dışı cinsel yakınlık ($r=0,188^{**}$, $p=0,000$) alt boyutları arasında pozitif ve düşük, sınıf ile TCAÖ arasında pozitif ve düşük ($r=0,116^*$, $p=0,029$) ve sınıf ile EDCYTÖ arasında pozitif ve düşük ($r=0,199^{**}$, $p=0,000$), sınıf ile EDCYTÖ’nin cinsel yakınlık ($r=0,195^{**}$, $p=0,000$) ve evlilik dışı cinsel yakınlık ($r=0,112^*$, $p=0,036$) alt boyutları arasında pozitif ve düşük düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır. TCAÖ ile EDCYTÖ’nin cinsel yakınlık ($r=0,127^*$, $p=0,017$) ve evlilik dışı cinsel yakınlık ($r=0,198^*$, $p=0,000$) alt boyutları arasında pozitif ve düşük, EDCYTÖ ile cinsel yakınlık ($r=0,688^{**}$, $p=0,000$) ve evlilik dışı cinsel yakınlık ($r=0,802^{**}$, $p=0,000$) alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin bazı tanımlayıcı özellikleri ile TCAÖ ve EDCYTÖ puan ortalamaları aralarındaki ilişki

Değişkenler	Min-Maks	$\bar{X}\pm SD$	1	2	3	4	5	6
Yaş (1)	18-25	$20,65\pm 1,69$	-	$r=0,726^{**}$ $p=0,000$	$r=-,083$ $p=0,121$	$r=0,213^{**}$ $p=0,000$	$r=0,126^*$ $p=0,018$	$r=0,188^{**}$ $p=0,000$
Sınıf (2)	1-4	$2,31\pm 1,09$	-	-	$r=0,116^*$ $p=0,029$	$r=0,199^{**}$ $p=0,000$	$r=0,195^{**}$ $p=0,000$	$r=0,112^*$ $p=0,036$
TCAÖ (3)	45-125	$100,43\pm 18,36$	-	-	-	$r=-,068$ $p=0,202$	$r=0,127^*$ $p=0,017$	$r=-,198^{**}$ $p=0,000$
EDCYTÖ (4)	15-55	$31,29\pm 6,89$	-	-	-	-	$r=0,688^{**}$ $p=0,000$	$r=0,802^{**}$ $p=0,000$
-Cinsel yakınlık alt boyutu (5)	5-25	$15,30\pm 4,14$	-	-	-	-	-	$r=0,119^*$ $p=0,026$
-Evlilik dışı cinsel yakınlık alt boyutu (6)	6-30	$15,99\pm 5,03$	-	-	-	-	-	-

TARTIŞMA

Eşitlik sorunu, insanlığın varoluşundan bu yana bireyleri ve toplumları ilgilendiren bir değer ve ilkeler meselesi olmuştur ancak günümüz toplumlarında en yaygın olanı cinsiyet eşitsizliğidir (20). Toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşmak için algılarını anlamak doğru bir başlangıç noktası olabilir (21). Bu çalışmada, öğrencilerin toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının $100,43\pm 18,36$ ve toplumsal cinsiyet algısının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bulgumuz toplumsal cinsiyet algısını inceleyen literatürdeki çalışmalar ile benzerlik

göstermektedir. Ünlüvar Ünlüoğlu ve Demiray'ın (2024) Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısını inceledikleri çalışmada, toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının $103,04 \pm 18,6$ ve toplumsal cinsiyet algısının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır (22). Balcı Devrim ve Beydağ'ın (2022) hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısının flört şiddeti tutumuna etkisini inceledikleri çalışmada, toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının $69,93 \pm 10,8$ ve toplumsal cinsiyet algısının orta düzeyde olduğu saptanmıştır (23). Karakoç ve arkadaşlarının (2022) üniversite öğrencilerine verilen toplumsal cinsiyet ve şiddet farkındalığı eğitiminin toplumsal cinsiyet algı ve tutumuna etkisini inceledikleri çalışmada, toplumsal cinsiyet algı ölçeği ön test puan ortalamasının $111,00 \pm 10,50$ ve toplumsal cinsiyet algısının yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur (24). Lotfi ve ark.'nın (2022) sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarını inceledikleri çalışmada, toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının $112,83 \pm 10,96$ ve toplumsal cinsiyet algısının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir (25). Coşkun ve arkadaşlarının (2021) sağlık bilimleri alanında öğrenim gören lisans öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarını inceledikleri çalışmada, toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının $101,2 \pm 18,9$ ve toplumsal cinsiyet algısının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir (26). Üstgörül ve arkadaşlarının (2020) üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları ile cinsel tutumlarını inceledikleri çalışmada, toplumsal cinsiyet algı ölçeği puan ortalamasının $111,8 \pm 11,4$ ve toplumsal cinsiyet algısının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır (27). Literatürde yapılan diğer çalışmalarda da üniversite döneminde olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısının yüksek düzeyde olduğu bulunmuştur (28-30). Toplumunun önemli kurumlarından olan üniversitelerin eğitim-öğretim, toplumsal ilerleme ve reforma öncülük etme sorumluluğuna sahip olduğu düşünüldüğünde, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının daha yüksek olması beklenen bir bulgu olarak yorumlanabilir.

Ülkemizde de, Dünya'da olduğu gibi evlilik öncesi ilk cinsel ilişki yaşı giderek düşmektedir. Türkiye'de ilk cinsel ilişki yaşının, Batı toplumlarına göre daha düşük olduğu belirtilmektedir. Ancak globalleşen dünya ile teknolojinin getirdiği kolaylıklar ve değişen toplum yapısı, flörtleşmeyi basitleştirmekle birlikte evlilik öncesi cinsel ilişki yaşama olasılığı da artmaktadır. Bireyler evlenmeden veya bir partnere uzun vadeli bir sözde bulunmadan önce 10 veya 15 yıl boyunca bir dizi evlilik dışı birlikteliğe katılabilmekte veya daha esnek romantik ilişkiler arayışı içinde uzun vadeli evliliklerden tamamen kaçınabildiği belirtilmektedir (31). Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin EDCYTÖ puan ortalaması $31,29 \pm 6,89$ olup, evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumları orta düzeydedir. Yıldıray ve Balcı Çelik'in (2020) üniversite

öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumlarını inceledikleri EDCYTÖ'nün uzun formunu kullandıkları çalışmada, kadın öğrencilerin EDCYTÖ puan ortalamasının $70,88 \pm 20,75$ ve erkek öğrencilerin EDCYTÖ puan ortalamasının $78,95 \pm 18,93$ olduğu ve her iki cinsiyette de evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumları orta düzeyde olduğu saptanmıştır (32). Literatürde, üniversite öğrencilerinin evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumlarını inceleyen çok sayıda çalışmaya rastlanmamış olup, var olan bir çalışma bulgusu ile çalışma bulgularımız benzerlik göstermektedir. Ek olarak, çalışma bulgumuz literatürü destekleyerek, kadın öğrenci ağırlıklı bir bölüm olan hemşirelik bölümüne dair ilk verileri sunarak orijinal özellik göstermektedir.

Bu çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumları arasında ilişki bulunmamıştır. Fakat toplumsal cinsiyet algıları ile evlilik dışı cinselliğe yönelik tutum ölçeğinin cinsel yakınlık ve evlilik dışı cinsel yakınlık alt boyutları arasında ilişki bulunmuştur. Ülkemizde hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumu arasındaki ilişkiyi irdeleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Detaylı yapılan literatür incelemesinde, toplumsal cinsiyet rolleri ile birlikte cinsellik olgusu temelinde odaklanan ve bu iki kavramın arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar bulunmaktadır. Yıldray ve Balcı Çelik'in (2020) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutum arasında pozitif ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır (32). Bu bulgu araştırmamızda saptanan alt boyut bulgularımızı desteklemektedir. Romantik ilişkilere ilişkin sosyal normlar zamanla değiştikçe ve cinselliği evlilik bağlamı dışında keşfetmek geniş çapta kabul gördükçe, bilim insanları genç yetişkinlerin toplumsal cinsiyet algılarının yükseldiğini ve farklı ilişki türlerine girme biçimlerine giderek daha fazla ilgi göstermeye başladığını belirtmektedir (33,34). Bu kapsamda, çalışma bulgumuz toplumsal cinsiyet algısı ölçeği geneli ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutum arasında ilişki belirlemediği olsa dahi, araştırmanın yürütüldüğü örneklem ve yer kapsamında bilgi vermektedir. Bu özelliğiyle benzeri olmayan bir nitelik göstermekte olup, literatüre bilgi kazandırmaktadır.

Çalışmada, kadın, babası çalışan, orta bölgelerde yaşayan, 3. sınıf olan mevcut partneri olmayan, cinsel yakınlığı olmayan ve toplumsal cinsiyet bilgisi alan hemşirelik öğrencilerinin diğer öğrencilere kıyasla toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu belirlenirken, erkek, anne eğitim durumu lise ve üzeri olan, annesi çalışan, il ve metropolde yaşayan, 3. ve 4. sınıfta olan, cinsel yakınlığı olan ve toplumsal cinsiyet bilgisi alan hemşirelik öğrencilerinin diğer öğrencilere kıyasla evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumları daha yüksekti. Çiftçi ve

arkadaşlarının (2022) Mardin’de toplumsal cinsiyet algısı ve etkileyen faktörleri inceledikleri çalışmada, kadın, 20-29 yaş arasında olan, anne ve baba eğitim düzeyinin üniversite ve üzeri olan ve şehirde yaşayan bireylerin diğer bireylere göre toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (35). Lotfi ve arkadaşlarının (2022) yaptıkları çalışmada, cinsiyet değişkeni temelinde kadın sosyal hizmet öğrencilerinin erkeklere göre toplumsal cinsiyete ilişkin daha olumlu bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir (25). Sönmez’in (2021) öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ve kadına yönelik şiddete ilişkin görüşlerini incelediği çalışmada, kadın ve şehirde yaşayan üniversite öğrencilerinin diğer öğrencilere kıyasla toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu saptanmıştır (36). Literatür incelendiğinde, toplumsal cinsiyet algısı ile sosyodemografik parametreler arasındaki ilişkiyi inceleyen pek çok farklı çalışmanın yer aldığı görülmektedir (3,37,38). Yıldıray ve Balcı Çelik’in (2020) yaptıkları çalışmada, erkek ve şehirde yaşayan üniversite öğrencilerinin diğer öğrencilere kıyasla evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur (32). Literatür incelendiğinde, Yıldıray ve Balcı Çelik’in (2020) çalışması dışında evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumları ile etkileyen faktörleri irdeleyen çalışmalara rastlanılmamış olup (32), çalışma bulgularımız bu yönüyle literatürü destekleyerek yeni bilgiler kazandırmaktadır.

Öğrencilerin yaşı ile eğitim gördükleri sınıf ve EDCYYTÖ ve alt boyutları arasında, sınıf ile TCAÖ ve EDCYYTÖ ve alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Yıldıray ve Balcı Çelik’in (2020) araştırmasında da EDCYYTÖ’nün öğrencilerin bazı tanımlayıcı özellikleri ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Lotfi ve arkadaşlarının (2022) araştırmasında da TCAÖ’nin öğrencilerin bazı tanımlayıcı özellikleri ile ilişkili olduğu bulgulanmıştır. Bu bağlamda TCAÖ ve EDCYYTÖ’nin ilişkili olabileceği tanımlayıcı özelliklerin araştırma yapılan örneklem grubunun niteliğine göre değişebileceği düşünülmüştür.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma sadece Türkiye'nin batı bölgesindeki iki ilde (Manisa, İzmir) cerrahi birimlerde çalışan hemşireler ile gerçekleştirildi. Bu nedenle araştırma sonuçları sadece bu birimlerde çalışan hemşirelere genellenebilir. Verilerin güvenilirliği cerrahi hemşirelerinin verdiği cevaplar ile sınırlıdır. Çalışmanın çevrimiçi yapılması ve hemşirelerin araştırmacı ile görüşmemiş olması da araştırmanın bir diğer sınırlılığdır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının ve evlilik dışı cinselliğe yönelik tutumlarının olumlu olduğu belirlenirken, toplumsal cinsiyet algıları ile evlilik dışı cinselliğe

yönelik tutumları arasında ilişki saptanmamıştır. Fakat hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları ile evlilik dışı cinselliğe yönelik tutum ölçeğinin cinsel yakınlık ve evlilik dışı cinsel yakınlık alt boyutları arasında ilişki bulunmuştur. Ek olarak, kadın, babası çalışan, orta bölgelerde yaşayan, 3. sınıf olan mevcut partneri olmayan, cinsel yakınlığı olmayan ve toplumsal cinsiyet bilgisi alan hemşirelik öğrencilerinin diğer öğrencilere kıyasla toplumsal cinsiyet algısının daha yüksek olduğu belirlenirken, erkek, anne eğitim durumu lise ve üzeri olan, annesi çalışan, il ve metropolde yaşayan, 3. ve 4. sınıfta olan, cinsel yakınlığı olan ve toplumsal cinsiyet bilgisi alan hemşirelik öğrencilerinin diğer öğrencilere kıyasla evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumlarının daha yüksektir. Bu sonuçlar doğrultusunda, kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanında çalışan uzman profesyonellerin hemşirelik bölümü öğrencilerinin hem bireysel hemde mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla toplumsal cinsiyet algıları ve evlilik dışı cinselliğe yönelik tutumlarına yönelik eğitimlerin verilmesi, farklı örneklem gruplarında, bölgelerde ve araştırma tiplerinde çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Çalışmanın Sınırlılıkları: Araştırmanın sadece bir üniversitede yapılmış olması nedeniyle bulguların evrene genellenememesidir.

Teşekkür: Çalışmaya katılarak destek veren öğrencilere teşekkür ederiz.

Finansal Destek: Çalışma, herhangi bir kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

Çıkar Çatışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Onay: Araştırmanın yürütülebilmesi için Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'ndan etik onay (Tarih: 25.09.2023, Protokol No: 2023-SBB-0549) alınmıştır. Araştırmanın yürütüleceği kurumdan kurum izni (Tarih: 03.10.2023, Sayı: 2300104955) alınmıştır.

Aydınlatılmış Onam: Araştırmanın amacı açıklandıktan sonra öğrencilerden yazılı onamları alınmıştır.

Yazar Katkısı: Tasarım: ECE; Veri Toplama: ECE, BK; Verilerin İşlenmesi: ECE; Verilerin istatistiksel analizi: ECE, Literatür taraması: ECE, BK; Makale yazımı: ECE, BK; Eleştirel inceleme: ECE, BK.

KAYNAKLAR

1. Bayat İ, Baykal B. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığının yarattığı engeller: Çalışma yaşamında varolmaya çalışan kadın. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2021;23(3):745-762.
2. Çelikkol İ, Hira İ. Modernizm ve postmodernizm tartışmaları ekseninde toplumsal cinsiyet, cinsel yönelimler ve cinsiyetsizleştirme. Sakarya Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi. 2022;1(1):37-54.
3. Gencer N, Obuz AT, Babahanoğlu R. Üniversite öğrencilerinde spiritüel iyi oluş ve toplumsal cinsiyet algısı. Hitit İlahiyat Dergisi. 2021;20(2):717-750.
4. Akman SU. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve toplumsal baskı: Türkiye istatistik kurumu yaşam memnuniyeti araştırması üzerine analizler. Ekoist: Journal of Econometrics and Statistics. 2021;(35):83-109.
5. Avşar S. Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında tarihsel rollerini yitiren erkekliğin çöküşü: küllerinden “yeni erkek” liğin doğuşu. Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi. 2017;3(2):224-241.
6. Elçi E. Türkiye’de “kadın olmak” söylemi: Kadınlarla yapılmış bir söylem çalışması. Psikoloji Çalışmaları. 2011;31:1-28.
7. Demirkoparan B, Beydağ KD. Hemşirelerin toplumsal cinsiyet algısı ile lezbiyen ve geylere yönelik tutumlarının ilişkisi. Sağlık ve Toplum. 2023;33(1):102-114.
8. Güler K, Tüysüz B. Cinsel mitler ve toplumsal cinsiyet rolleri tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Journal of Social Research & Behavioral Sciences. 2021;7(14):291-313.
9. Erdiñç İ. Evli çiftlerde, evlilik uyumu, cinsel yaşam doyumu ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2018.
10. Yeşiltepe Oskay Ü. Kadınlarda orgazmın kültürel ve psikososyal boyutu. Androloji Bülteni. 2005;22:261-263.
11. Yıldırım B, Balcı Çelik S. Evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutum ölçeği kısa formunun geçerlik ve güvenilirliği. Turkish Studies-Education. 2022;17(4):887-900.
12. Bozdemir N, Özcan S. Cinselliğe ve cinsel sağlığa genel bakış. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care. 2011;5:37-46.
13. Çelimli Ç. Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve kendine saygı ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide aldatılma algısının aracı rolü [Doktora tezi]. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2022.
14. Hayta MK, Algin O. Aşk ve flört kısılcacında ergen. İstanbul: Timaş Yayınları; 2013.
15. World Health Organization. Adolescent health, overview [İnternet]. 2024. [20.04.2024 tarihinde erişildi]. Erişim adresi: https://www.who.int/health-topics/adolescenthealth#tab=tab_1
16. Güzel A, Ergün G. Üniversite öğrencilerinde depresyon sıklığı ve ilişkili faktörler. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi. 2020;9(2):279-289.
17. Karakılıç N, Uçar S. Bazı temel girişimcilik becerilerinin okul dışı öğrenme ortamlarında gelişiminin betimlenmesi. Trakya Eğitim Dergisi. 2022;12(1):221-234.
18. Altınova HH, Duyan V. Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. Toplum ve Sosyal Hizmet. 2013;24(2):9-22.
19. Blanca MJ, Arnau J, López-Montiel D, Bono R, Bendayan R. Skewness and kurtosis in real data samples. Methodology: European Journal of Research Methods for The Behavioral and Social Sciences. 2013;9:78-84.
20. Koş N, Karacan E. Kadın öğretmenlerin toplumsal cinsiyet eşitsizliğine ilişkin düşünceleri. Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi. 2023;4(2):212-230.
21. Daşlı Y. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların belirlenmesi üzerine bir alan araştırması. Journal of Van Yüzüncü Yıl University Faculty of Education. 2019;16(1):364-385.
22. Ünüvar Ünlüoğlu D, Demiray B. Perception of gender by university students in Turkey. Sexuality & Culture. 2024.

23. Balcı Devrim S, Beydağ KD. Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısının flört şiddeti tutumuna etkisi. Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2022;2(2):413-423.
24. Karakoç H, Duran B, Döner Şİ. Üniversite öğrencilerine verilen toplumsal cinsiyet ve şiddet farkındalığı eğitiminin toplumsal cinsiyet algı ve tutumuna etkisi. Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi. 2022;2(3):114-121.
25. Lotfi S, Özkan AO, Babacan M, Akduman Ö. Sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. Toplum ve Sosyal Hizmet. 2022;33(2):463-482.
26. Coşkun A, Varışoğlu Y, Uygur E, Güney G, Şahin Ö. Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören lisans öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının incelenmesi. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2021;5(2):288-301.
27. Üstgörül S, Önür H, Tekin Önür H. Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları ile cinsel tutumlarının incelenmesi. Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi. 2020;5(3):77-87.
28. Aydın S, Ergönül E. Tıp öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı: klinik öncesi ve klinik dönemin karşılaştırılması. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2022;24(4):1708-1732.
29. Gönenç İM, Topuz Ş, Sezer NY, Yılmaz S, Duman NB. Toplumsal cinsiyet dersinin öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısına etkisi. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi. 2018;7(1):22-29.
30. Kaplan B, Avcı S, Ortabağ T, Erkan D. The perceptions of young adults towards social gender roles. European Journal of Therapeutics. 2023;29(3):542-551.
31. Rubel AN, Bogaert AF. Consensual nonmonogamy: Psychological well-being and relationship quality correlates. The Journal of Sex Research. 2015;52(9):961-982.
32. Yıldırım B, Balcı Çelik S. Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilik dışı cinsel yakınlığa yönelik tutumları. Mavi Atlas. 2020;8(2):427-440.
33. Jamison TB, Sanner CM. Relationship form and function: Exploring meaning-making in young adults' romantic histories. Personal Relationships. 2021;28(4):840-859.
34. Sassler S, Lichter DT. Cohabitation and marriage: Complexity and diversity in union-formation patterns. Journal of Marriage and Family. 2020;82(1):35-61.
35. Çifçi S, Saka G, Akın A. Toplumsal cinsiyet algısı ve etkileyen faktörler: Mardin örneği. Turkish Journal of Public Health. 2022;20(1):1-13.
36. Sönmez DZ. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet algısı ve kadına yönelik şiddete ilişkin görüşlerinin belirlenmesi (Çankırı Karatekin Üniversitesi Eldivan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Örneği). Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi. 2021;4(3):179-189.
37. Adana F, Özvuramaz S, Taşpınar A. Erkek Öğrenci gözüyle toplumsal cinsiyet: Bir üniversite örneği. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2020;4(2):116-123.
38. Korkmaz K, Özbesler C. Sosyal hizmet öğrencilerinin farklılıklara saygı düzeyleri ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki. Toplum ve Sosyal Hizmet. 2022;33(3):867-887.